

1: Innledning og bakgrunn

Alle kommuner skal i henhold til kommunelovens bestemmelser ha et kontrollutvalg, som utpekes av kommunestyret. Utvalget skal etter at ny kommunelov trådte i kraft ha minimum 5 medlemmer, og minst ett av dem skal som tidligere velges blant kommunestyrets medlemmer. Det er gitt regler om valgbarhet – som blant annet utelukker alle ansatte i kommunen, enkelte folkevalgte og medlemmer av folkevalgte organer samt personer som har visse roller i selskap kommunen har eierinteresser i. Kommunens ordfører og revisor har møte- og talerett i kontrollutvalgets møter.

I likhet med andre folkevalgte organ, er hovedregelen at saker behandles og vedtak treffes i møter. Enhver har rett til å overvære møtene, med mindre møtet er vedtatt lukket. Kommunestyret skal sørge for at det stilles tilfredsstillende sekretariatsbistand til disposisjon. Sekretariatet skal påse at de saker som behandles av kontrollutvalget er forsvarlig utredet og at utvalgets vedtak blir iverksatt. Sekretariatet skal være uavhengig av kommunens administrasjon.

Kontrollutvalget kan hos kommunen, uten hinder av taushetsplikt, kreve enhver opplysning, redegjørelse eller ethvert dokument og foreta de undersøkelser som utvalget finner nødvendig for å gjennomføre oppgavene.

2: Kontrollutvalgets rolle og ansvar

Kontrollutvalget føre løpende kontroll med den kommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret. Kommunestyret har det øverste ansvaret for å kontrollere kommunens virksomhet.

Kontrollutvalget skal påse at kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte. Når kontrollutvalget har blitt forelagt revisjonsberetningen fra revisor, skal utvalget avgi uttalelse om årsregnskapet og årsberetningen før fastsetting av kommunestyret.

Kontrollutvalget skal videre påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak [etterlevelseskontroll], og at det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak [forvaltningsrevisjon]. Forvaltningsrevisjon utføres både av kommunens virksomhet og av selskaper kommunen har eierinteresser i. Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper mv. [eierskapskontroll]. Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Kontrollutvalget skal også påse at de vedtak som kommunestyret fatter ved behandlingen av revisjonsrapporter blir fulgt opp.

Dette utelukker selvsagt ikke at kontrollutvalget behandler enkeltstående kontrollsaker. Siden kontrollutvalget er et organ for kontroll med den kommunale forvaltningen, er det naturlig at utvalget først og fremst betrakter enkeltsaker ut fra et systemperspektiv. Et kontrollutvalg behandler selv verken ordinære forvaltningssaker eller fatter enkeltvedtak, og er heller ikke et klageorgan. Som hovedregel prioriterer utvalget på selvstendig grunnlag hvilke forhold som er aktuelt å bruke tid og andre ressurser på. Man vil normalt sett tillegge sakenes potensial for læring og kvalitetsforbedring en del vekt, siden dette er et av hovedmålene med kontrollarbeidet.

Kontrollutvalget skal utarbeide forslag til budsjetttramme for det samlede kontrollarbeidet i kommunen. Utvalget skal dessuten utarbeide innstilling til valg eller endring av revisjonsordning for kommunen, samt valg av revisor – i den grad spørsmålet er gjenstand for vurdering.

3: Kontrollutvalgets sammensetning

I 2022 har utvalget bestått av følgende medlemmer:

Oddrunn S. Dahlheim, leder
Tom Wennemo, nestleder
Kine Edvardsen, medlem
Per Tore Holgersen, medlem
Paula Nyrud, medlem

Videre er det valgt følgende varamedlemmer:

Leilani P. Johansen
Jim Brasøygård
for Høyre/Herøy Bygdeliste

Bjarne Nikolaisen
Bjørn Lund
for Arbeiderpartiet/Senterpartiet

Utvalgets leder er medlem av kommunestyret, jf. kommuneloven § 23-1 annet ledd fjerde punktum.

4: Møtevirksomhet

Kontrollutvalget har avholdt 5 møter i løpet av året og behandlet 26 saker.

5: Regnskapsrevisjon

Kontrollutvalget har avgitt uttalelse om kommunens årsregnskap og årsberetning for 2021, med relativt beskjedne merknader fra utvalgets side. Revisor avga såkalt normalberetning.

Kontrollutvalget har hatt skriftlig uttalelse om resultatet av forenklet etterlevels kontroll med økonomiforvaltningen etter kommuneloven § 24-9 for regnskapsåret 2021 til behandling. Kontrollen dreide seg om etterlevelse av justeringsbestemmelsene i merverdiavgiftsloven m/forskrift samt forskrift om kompensasjon av merverdiavgift. Det ble avgitt en umodifisert uttalelse fra revisors side, noe utvalget vurderer som positivt.

Kontrollutvalget har fått orienteringer om revisjonsstrategi og har ellers holdt seg løpende orientert om revisjonsarbeidet gjennom regnskapsrevisors deltakelse på flere av kontrollutvalgets møter.

6: Forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjonsprosjektet «Eiendomsforvaltningen i Herbo AS og Herøy kommune» ble gjennomført i 2021. Kontrollutvalget behandlet rapporten 09.12.2021. Kommunestyret sluttet seg 22.02.2022 til kontrollutvalgets uttalelse i tilknytning til rapporten. Kontrollutvalget fulgte opp kommunestyrets vedtak gjennom sak 18/2022 [møte 14.09.2022]. Utvalget har ingen spesielle merknader til iverksatte og planlagte tiltak.

Et forvaltningsrevisjonsprosjekt knyttet til virksomheten i det interkommunale selskapet SHMIL ble gjennomført i løpet av 2021/22, i samarbeid med flertallet av øvrige deltakerkommuner. Kontrollutvalget behandlet rapporten 12.05.2022. Kommunestyret sluttet seg 21.06.2022 til kontrollutvalgets uttalelse i tilknytning til rapporten. Kontrollutvalget tar sikte på å følge opp kommunestyrets vedtak i løpet av 1. kvartal 2023.

Videre har utvalget bestilt et forvaltningsrevisjonsprosjekt med tema knyttet til kommunens velferdssektor og samarbeidet om tjenesteytelsene. Rapport ventes å foreligge innen juni 2023.

Kontrollutvalget vil løpende rapportere resultatet av gjennomførte forvaltningsrevisjoner til kommunestyret, samt påse at de vedtak som kommunestyret fatter ved behandlingen av forvaltningsrevisjonsrapporter har blitt fulgt opp. Jf. kommuneloven § 23-2 første ledd bokstav e.

7: Eierskapskontroll

Det bestilte revisjonsprosjektet med tema hentet fra velferdsområdet omtalt under avsnitt 6 omfatter eierskapskontroll så vel som forvaltningsrevisjon, nærmere bestemt kommunens eierstyring i Herøy ASVO AS. Tilsvarende gjelder for rapporten knyttet til det interkommunale selskapet SHMIL. Kontrollutvalget tar sikte på å følge opp kommunestyrets vedtak fra 21.06.2022 [eierskapskontroll/SHMIL] i løpet av 1. kvartal 2023.

Kontrollutvalget vil løpende rapportere resultatet av gjennomført eierskapskontroll til kommunestyret, samt påse at de vedtak som kommunestyret fatter ved behandlingen av rapporter fra eierskapskontroll har blitt fulgt opp. Jf. kommuneloven § 23-2 første ledd bokstav e.

8: Enkeltstående kontrollsaker

Kontrollutvalget har avholdt et såkalt virksomhetsbesøk hos Herøy ASVO AS, og i denne forbindelse fått orienteringer fra selskapets administrasjon. Videre har utvalget fått orienteringer fra kommunens administrasjon om aktuelle tema av interesse for utvalget.

Skriftlige henvendelser til kontrollutvalget behandles normalt som egen sak, og avsender gis som hovedregel en skriftlig tilbakemelding på henvendelsen når kontrollutvalgets arbeid med saken er avsluttet. Utvalget mottok våren 2022 en skriftlig henvendelse fra en folkevalgt. Henvendelsen gjelder oppfølgingen av deler av et vedtak fattet av kommunestyret i sak PS 19/2021 11. mai 2021, som vedkommende ønsket at kontrollutvalget skulle foreta en gjennomgang av. Kontrollutvalgets rolle og myndighet gir begrensede muligheter til å løse denne type uklarheter, og utvalgets kontrollansvar omfatter bare rent unntaksvis kommunestyrets saksbehandling, vedtak og forutsetninger.

Kontrollutvalget vurderer som hovedregel selv hvilke problemstillinger som er innenfor tilsynsmandatet gitt i kommuneloven. Kontrollutvalget må dessuten uansett foreta en prioritering av så vel økonomiske som andre ressurser utvalget disponerer over.

9: Andre saker av betydning

Den som foretar revisjon skal løpende vurdere sin uavhengighet. Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Jf. § 19 i forskrift om kontrollutvalg og revisjon. Gjennom uavhengighetserklæringer til kontrollutvalget fra oppdragsansvarlig for hhv. regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon, har revisor dokumentert skriftlig de forhold som ifølge lov og forskrift kan ha betydning for spørsmålet om uavhengighet, og som derfor skal vurderes løpende. Kontrollutvalget har lagt vekt på å legge til rette for en god dialog mellom utvalget og kommuneadministrasjonen, blant annet gjennom å invitere kommunedirektør til å delta i utvalgets møter.

10: Drift og økonomi

Når det gjelder revisjonsoppgavene, deltar kommunen i samvirkeforetaket Revisjon Midt-Norge. I følge § 6 i selskapets vedtekter fastsettes både årsbudsjett og økonomiplan av årsmøtet, etter forslag fra styret. Virksomhet organisert som samvirkeforetak er derfor i likhet med IKS indirekte underlagt folkevalgt styring i forretningsmessige forhold.

Videre deltar kommunen i et interkommunalt samarbeid om sekretariatsbistand [SE-KON]. Enheten fører særregnskap og det utarbeides særbudsjett for samarbeidstiltaket. Styret for enheten fastsetter i medhold av vedtektene årsbudsjett og fordeling av kostnaden på deltakerkommunene, basert på folketall. Enheten er med virkning fra 1. januar 2023 omdannet fra § 27-samarbeid til kommunalt oppgavefelleskap i samsvar med overgangsbestemmelsen i kommuneloven § 31-2.

Når det gjelder kontrollutvalgets egne kostnader, eksempelvis møtegodtgjørelse og reiseutgifter, inngår dette direkte i kommuneregnskapet. Det varierer hvordan dette løses budsjetteknisk, men kontrollutvalgets forslag til budsjettramme for det samlede kontrollarbeidet i kommunen inneholder slike kostnader – så vel som kostnadene til kjøp av revisjonstjenester og sekretariatsbistand.

Så langt kontrollutvalget kjenner til, har kostnadene samlet sett vært som forventet i 2022. Det nevnes for ordens skyld at kommunestyret gjennom særskilt finansieringsvedtak har forsterket budsjettet for gjennomføring forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll i 2022/23.

11: Faglig oppdatering og kompetanseutvikling

Utvalgets medlemmer gis innenfor budsjettrammene tilbud om deltakelse på kontrollutvalgskonferansen, som arrangeres årlig i regi av NKRF [Norges Kommunerevisorforbund].

Sekretariatsenheten er medlem i NKRF og deltar på kurs og konferanser som arrangeres av denne yrkesfaglige interesseorganisasjonen. NKRFs årsmøte vedtok i 2018 å utvide reglene for obligatorisk etter- og videreutdanning til også å omfatte personlige medlemmer som utfører sekretariatsoppgaver for kontrollutvalg med virkning fra 2019. Tilsvarende regler har vært gjeldende siden 2001 for de personlige medlemmene som utfører lovbestemt revisjon. Formålet er å vedlikeholde og utvikle medlemmenes kompetanse, noe som gir trygghet for høy faglig kvalitet på revisjon og sekretariatsbistand som utøves av NKRFs medlemmer.

12: Oppsummering og avslutning

Kontrollutvalget legger med dette frem årsrapporten til kommunestyrets orientering. Hovedhensikten er å gi kommunestyret som oppdragsgiver et bilde av kontrollutvalgets aktivitet samt utvalgets rolle i kommunens egenkontroll.

Årsrapporten inneholder også informasjon om oppfølgingsarbeidet etter bestemmelsen i forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 5. Kontrollutvalget anmoder derfor om at kommunestyret behandler rapporten som egen sak. I denne forbindelse er kommunedirektøren gitt anledning til å uttale seg før kontrollutvalget behandler rapporten, jf. kommuneloven § 23-5. I den grad slik uttalelse er avgitt, er denne tatt inn i årsrapporten i form av eget appendiks.

Herøy 22.02.2023

Kontrollutvalget i
Herøy kommune